

PREGLEDNICA PODANIH PRIPOMB ZA

Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije

Predlagatelj in kontaktna oseba:	Naslov in telefon:	Datum:
Inštitut za politike prostora, kot koordinator Mreže za prostor	Tržaška 2, 1000 Ljubljana	11.12.2020

Št. člena in odstavka	Predlog spremembe predlagane določbe	Utemeljitev
SPLOŠNO	Zakon ureja vsebine, ki bi morale biti urejene v Energetskem zakonu, Zakonu o urejanju prostora in Gradbenem zakonu.	V Mreži za prostor, ki združuje nevladne organizacije za trajnostno urejanje prostora pozdravljamo spodbujanje obnovljivih virov energije, predvsem sončne energije, katere potenciali še zdaleč niso izkoriščeni, v zadnjih letih pa je skoraj povsem usahnila tudi podpora zagotavljanju teh virov. Normativna ureditev področja je potrebna, saj spodbujanje OVE potrebuje dobro pravno podlago. Menimo pa, da to ne bi smelo biti predmet posebnega zakona, temveč bi se morala potrebna vsebina urediti v matičnih zakonih – energetski vidiki in podpora OVE v Energetskem zakonu, morebitne posebnosti glede umeščanja v prostor v Zakonu o urejanju prostora (predlog novega ZUreP-3 je bil ravnokar v javni razpravi) ter morebitne zahteve glede dovoljevanja gradnje v Gradbenem zakonu (ki je tudi v procesu spreminjanja oz. priprave končnega predloga novega zakona). Nekatere vsebine pa bi terjale sistemsko ureditev v Zakonu o podnebni politiki, ki je bil že v javni razpravi v letu 2019. Poleg tega bi bili dobrodošli neformalni pripomočki – priročniki za občine in

		<p>ministrstva za vključevanje strateških dogovorov glede OVE v dnevne odločitve.</p> <p>Menimo, da gre za zakon, ki v nasprotju z načeli normativne dejavnosti po Resoluciji o normativni dejavnosti po nepotrebem drobi zakonsko materijo in ustvarja nepreglednost sistemskih ureditev.</p> <p>Razlogov, ki so vodili k pripravi posebnega zakona pa ne moremo preizkusiti, saj obrazložitev, primerjalni pregled in druge obvezne sestavine predloga zakona niso na razpolago med gradivi za javno razpravo.</p>
SPLOŠNO	<p>Predlagamo, da se VI. poglavje: Spodbujanje rabe obnovljivih virov energije v prostorskem načrtovanju in določanju za izdajo dovoljenj črta.</p>	<p>Če bo zakon ostal kot samostojen zakon pa zahtevamo, da se iz njega črta VI. poglavje: Spodbujanje rabe obnovljivih virov energije v prostorskem načrtovanju in določanju za izdajo dovoljenj. V nasprotnem se ruši celovitost in preglednost prostorskega načrtovanja posebej glede umeščanja in dovoljevanja infrastrukturnih objektov. Tudi sicer ne vidimo vsebinskih razlogov, da bi bil za objekte OVE potreben drugačen režim načrtovanja in dovoljevanja – sama vsebina predlaganega poglavja namreč s svojimi izjemami globoko posega v temeljna načela urejanja prostora, kar povzroča globoko erozijo trajnostnega urejanja prostora.</p>
3. člen	<p>Člen ne vsebuje opredelitve obnovljivih virov energije (predmeta obravnave zakona) – pojem naj se opredeli samostojno ali s sklicevanjem na Energetski zakon.</p> <p>Zakon naj opredelitev OVE iz Energetskega zakona uskladi z direktivo 2018/2001 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (direktiva z dne 11. 12. 2018).</p>	<p>Manjka definicija obnovljivih virov energije, čeprav je prav to predmet zakona. Niti ni vsaj sklicevanja na definicijo OVE, ki jo podaja Energetski zakon v 4. točki 21. člena. »2. odstavek 3. člena sicer določa, da se za ostale pojme uporabljajo pojmi iz energetike zakonodaje. Vendar pa bi bila naloga OVE, da termin OVE v tem zakonu uskladi z direktivo o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov.</p>

3. člen 13. točka	<p>~~»električna energija iz obnovljivih virov energije« je električna energija, ki jo proizvedejo proizvodne naprave, ki uporabljajo samo obnovljive vire energije, kot tudi del električne energije, ki jo iz obnovljivih virov energije proizvedejo kombinirane proizvodne naprave, ki uporabljajo tudi neobnovljive vire energije, vendar brez električne energije iz črpalnih hidroelektrarn in drugih sistemov za skladiščenje energije;~~</p>	<p>V povezavi s prejšnjo pripombo so problematične ostale opredelitve pojmov, ki se sklicujejo na OVE, pri tem menimo, da je bolj problematična opredelitev 13. člena. Predlagamo črtanje besedila, ki se nanaša na del definicije, ki dopušča tudi pridobivanje energije iz neOVE.</p>
4. člen 4. odstavek	<p>4. odstavek se črta. ~~Proizvodnja električne energije in toplote iz obnovljivih virov energije, ter gradnja in prevzem objektov in zemljišč, ki so zanje potrebni, je v javno korist.~~</p>	<p>Določilo ni jasno, niti se ne pojasni v obrazložitvi 4. člena. Kar izhaja iz obrazložitve je pojasnilo, h kolikšnemu deležu je Slovenija zavezana. To samo po sebi v ničemer ne utemeljuje predlaganega besedila 4. odstavka. Splošno je znano, da Slovenija za doseganjem potrebnega deleža OVE zaostaja in to je po našem mnenju razlog, da se konkretni zakon sploh pripravlja in da se pripravlja mimo sistemskih zakov. Torej gre za problem (nedoseganje deleža OVE in potrebnost pospeševanja doseganja), za katerega je predlagatelj ocenil, je za družbo (javni interes) tako pomemben, da ga lahko rešuje le z normiranjem. Torej javni interes se je že izrazil na ravni zakonskega urejanja materije. Kaj pa pomeni konkretno določilo 4. odstavka pa ni jasno. Najprej, ker obnovljivi viri niso definirani – kot je razvidno iz predhodne pripombe pa bo kot OVE možna tudi (delna) proizvodnja iz neobnovljivih virov energije – ti ne morejo biti v javnem interesu. Nadalje glede na odsotnost OVE lahko nek področni zakon določil nek vir kot OVE in se bo avtomatično štelo, da je v javno korist (npr. sosežiganje odpadkov ni nujno v javno korist, saj spodbuja potrebo po čim več odpadkih, kar je nasprotno trajnostnemu razvoju. Ni vsak OVE javna korist. Tudi ni jasno, kaj pomeni »prevzem objektov in zemljišč«</p>

4. člen	Delež OVE naj bo bolj jasno opredeljen.	Če naj določila tega zakona in cilje, ki jim sledi razume vsak občinski uradni, potem naj bodo razumljivo opredeljeni. Tako je delež OVE v tem členu povprečnemu bralcu nejasno določen. Ni razumljivo, da je določen bolj nejasno kot delež OVE v prometu, ki ga določata 2. in 3. odstavek 57. člena.
Poglavje V. 1. Oddelek: Samooskrba z električno energijo iz obnovljivih virov	<p>Predlagamo, da se za 37. členom doda člen, ki bo omogočal (za določen čas) brezplačno stvarno služnost streh na stavbah v javni lasti za postavitve sončnih organizacij:</p> <p><i>Ne glede na določila zakona, ki ureja stvarno premoženje, se zadrugam skupnostno samooskrbo iz sončne energije / Skupnost na področju energije iz obnovljivih virov za vzpostavitev naprav za sončno energijo na strehah stavb, ki so v lasti države ali samoupravne lokalne skupnosti, omogoči za postavitve in obratovanje v obdobju 10 let po začetku obratovanja, brezplačna služnostna pravica rabe strehe.</i></p> <p>Predlagamo, da se določila o podrobnejši ureditvi brezplačne stvarne služnosti za sončne elektrarne dogovorijo v sodelovanju z Ministrstvom za javno upravo. IPoP kot koordinator Mreže za prostor je pripravljen aktivno sodelovati pri oblikovanju rešitev.</p>	<p>Za podporo lokalni samooskrbi s sončno energijo so velik podporni potencial lahko površine strehah stavbah v javni lasti (države in občin). Potencial za sončno energijo je velik in še neizkoriščen (analiza Instituta Jožef Stefan »Potencial sončnih elektrarn na strehah objektov v Sloveniji do 2050«). Čeprav strehe stavb v javni lasti dejansko niso v rabi, se tudi nanje nanašajo omejitve Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti. Zato država lahko lokalno samooskrbo pomembno podpre tudi s tem virom za postavitve sodnih elektrarn za skupnostno (zadružno samooskrbo).</p> <p>V zvezi s tem je Mreža za prostor 12.11.2020 že naslovila predlog na Ministrstvo za infrastrukturo in Ministrstvo za javno upravo. Slednje je odgovorilo (dopis št. 4781-122/2020/4 z dne 2. 12. 2020), da je pripravljeno sodelovanju pri oblikovanju rešitev tega, sicer kompleksnega vprašanja, če Ministrstvo za infrastrukturo to prepozna za utemeljeno.</p>
Poglavje V. 2. oddelek: Skupnost na področju energije iz obnovljivih virov, ki je pravna oseba	<p>Predlagamo, da se 39. člen in 40. člen dopolnita s podrobnejšimi določili o pravni naravi te pravne osebe, kdo jo lahko ustanovi, kako, kaj vsebuje temeljni akt, kje se registrira.</p> <p>ALI se kot oblika pravne osebe uporabi zadruga, ki se modificira za potrebe OVE skupnosti.</p>	<p>Pozdravljamo vzpostavitev odprte skupnosti različnih deležnikov kot samostojne pravne osebe, predvsem tudi sodelovanje občin. Že bo to nova oblika, jo je treba formalno bistveno bolje doreči. Sicer pa se lahko uporabi za osnovni model tudi zadruga, za katero se za potrebe OVE dopustijo določena odstopanja. da se ne vzpostavlja nova oblika pravne</p>

39. in 40. člen		osebe za namen samooskrbe. Ustrezne oblika je že zadruga po Zakonu o združbah in take zadruga že obstajajo.
VI. poglavje: spodbujanje rabe obnovljivih virov energije v prostorskem načrtovanju in določanju pogojev za izdajo dovoljenj	Poglavje se črta.	<p>Predlog črtanja je obrazložen že v splošnih opombah. K temu pa bi še dodali:</p> <p>42. člen: Kar se tiče sicer dobronamerne vsebine prvih dveh odstavkov člena so ti nepotrebni, saj se s predpisom ne nalaga, kako se predpisi pišejo. Priprava predpisov je normativna dejavnost, ki ima svoja pravila, pri tem pa upošteva druge sistemske zakone, pravni red v celoti, glede vsebine pa strateške dokumente, ki jih je država sprejela na določenem področju. Sorazmernost, preglednost in nediskriminatornost predpisov in posameznih odločitev je inkorporirana v slovenski pravni red, določene so tudi institucije, ki nadzirajo upoštevanje teh imperativov. Če pa predlagatelj zakona meni da temu ni tako, se to ne bo uredilo s predpisom iz ozkega vsebinskega področja, pač pa gre za širši družbeni problem, ki bi ga bilo potrebno sistemsko naslavljanje. Kar se tiče 3. odstavka pa predlagamo črtanje, ker tako določilo ignorira vsa pravila urejanja prostora in prostorskega načrtovanja, kar za umeščanje objektov v prostor, ni dopustno.</p> <p>43. člen: Ko se z zakonom določa državnim organom in občinam, da v predpisih skrbijo za povečanje rabe obnovljivih virov energije, kar je predmet najvišjih strateških dokumentov na področju energetike in podnebnih ukrepov (NEPN), kar morajo organi oblasti upoštevati sami po sebi in avtomatično inkorporirati v vse svoje odločitve, predpise in dejanja, je to</p>

		<p>sporočilo, da usmeritve družbenih dogovorov v strateških dokumentih izvajalcem le teh pravzaprav ni treba upoštevati, dokler niso zapisani v zakonu.</p> <p>44. člen: določilo ni potrebno, ker občine že upravlja in izvaja energetske koncepte, hkrati pa morajo skrbeti za izvajanje NEPN na lokalnem nivoju in za to ne potrebujejo zakonom.</p> <p>45. člen: določilo je nepotrebno, ker država in nosilni ministrstvo za javno upravo in ministrstvo za infrastrukturo že v okviru svojih nalog skrbijo za identificiranje in odpravljanje administrativnih ovir. To se ne določa z zakonom.</p> <p>46. člen: določila niso potrebna. Njihovo bistvo je določitev kratkih rokov za sprejem vseh odločitev. Učinkovitost organov je stvar organizacije dela, spoštovanja strateških usmeritev in dokumentov, predvsem pa bi bilo to samo po sebi zagotovljeno, če bi vlada jasno sprejela blaženje podnebnih sprememb kot svojo prioriteto, česar doslej še ni storila.</p> <p>47. člen: kakršnakoli odstopanja od ureditve lokacijske preveritve ni dopusta. Predlagana vsebina lokacijsko preveritev iz »dovoljevanja nekaterih odstopanj« uzakonja v dovoljevanje ne glede na prostorske načrte, namensko rabo, presoje vplivov na okolje. Že predlog ZUrePa-3, ki je bil nedavno v javni razpravi na tem področju uvaja dodatne nedopustne izjeme. Če že, je treba morebitne ožje izjeme, urediti v ZUreP-2.</p>
--	--	--

		<p>48. člen: pravila za objekte državnega pomena in DPN ter OPN so jasna. Ni razloga za drugačno ureditev, kot jo določa ZUreP-2.</p> <p>49. člen: je nepotreben, ker se to lahko uredi z ustrezno organizacijo dela.</p>
51. člen	Člen naj se črta in vključi v Gradbeni zakon.	<p>Projektiranje za povečanje deleža energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja bi moralo biti po načelu trajnostne gradnje in ob upoštevanju strateških usmeritev v zvezi s podnebnimi spremembami integrirano v Gradbeni zakon in njegove podzakonske predpise v veliko večji meri že v letu 2017, ko je bil zakon sprejet. Tudi brez tega pa bi k trajnostni gradnji usmerjeno projektiranje lahko že v zadnjem desetletju privedlo do samoumevnih praks. Določilo 51. člena je sicer dobrodošlo, vendar naj se vključi v sistemski zakon, ki določa gradnjo – to je Gradbeni zakon. Predlog novega zakona je bil poleti v javni razpravi in sedaj Ministrstvo za okolje in prostor pripravlja končno verzijo. Določilo se še lahko vključi v predlog zakona.</p>
74. člen	Člen naj se dopolni z rokom, ko se začne uporabljati, ki pa naj bo vsaj nekaj mesecev.	<p>Tako kompleksno problematiko, ki jo želi zakon nesistemsko razreševati, bo zakon, ki se bo moral začeti izvajati po 15 dneh po objavi, bo dejanske probleme v odločevalski strukturi, ki jih želi z močjo zakona razrešiti, le še poglobil. Izvajalcem takega zakona, če bo že sprejet, je potrebno dati čas, jih izobraziti, »poravnati na skupni imenovalc« znanja informacij, navodil. Sicer bo samo vnašal zmedo v polje OVE, ne pa dosegel potrebnih učinkov.</p>